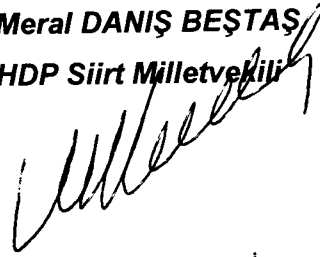

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit GÜL tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 23.10.2018

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

30.06.1934 gün ve 2548 sayılı Cezaevleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunu; icra müdürlükleri vasıtası ile alınan cezaevi harçları ve mahkûmlara ödettirilen iaşe bedelinden elde edilen gelirlerle yeni cezaevlerinin açılmasını öngörmektedir. Bakanlığınıza geçmiş dönemlerde sunulan bir soru önergesine cevaben; hükümlü ve tutuklulardan tahsil edilen iaşe bedellerinin Adalet Bakanlığı'na bağlı İşyurtları Kurumu Daire Başkanlığı'na ait hükümlü ve tutuklu yiyecek bedeli hesaplarına aktarıldığı ve aktarılan bu paraların, ceza infaz kurumlarının tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, hizmet alımları, menkul ve gayrimenkul mal bakım onarımı, mamul mal alımları, menkul ve gayrimenkullerin büyük çaplı onarımları için harcandığı ifade edilmiştir. Tahsil edilen bu paralar yoksul ailelerden cebri icra yolu ile tahsil edilmekte, aile fertlerinden birisinin cezaevinde olması nedeniyle hiçbir geliri olmayan aileler bu borç yükü ile mağdur edilmektedir. Öte yandan cezaevinde hükümlü olduğu için çalışmayan ve gelir elde edemeyen kimselerin borç yükümlülüğü fiiliyatta ailesine sirayet ettirmektedir. Bu husus "cezaların şahsiliği" ilkesine aykırıdır. Her ne kadar Kanun'un 2 inci maddesinin son fıkrasında "İşyurtlarında çalıştırılanlar ile ödeme gücü olmadığı anlaşılanlardan iaşe bedelleri alınmaz" hükmü yer alıyor ise de uygulamada "ödeme gücü olmayan" mahpuslar ve aileleri bu borç yükü ile baş

ile ödeme gücü olmadığı anlaşılanlardan iâşe bedelleri alınmaz" hükmü yer alıyor ise de uygulamada "ödeme gücü olmayan" mahpuslar ve aileleri bu borç yükü ile baş başa bırakılmaktadırlar. 1934 yılında günün ve toplumun koşullarına göre düzenlenen, savaştan yeni çıkmış ve bu nedenle kendisine ekonomik kaynaklar yaratmakla yükümlü olan bir hükümetin öngörüsü ile tanzim edilmiş olan bu düzenlemenin günümüz koşulları ile de örtüşmediği açıktır. Zaten bu gereklilikten ötürü 2001 yılında kanunda değişiklik yapılarak "ödeme gücü olmayanların ve iş yurtlarında çalışanların" iâşe bedeli ödemeyeceği öngörülmüştür. Ancak bu düzenleme yine de yeterli olmamış birçok hükümlü yakını maddi olarak ağır bir yük altına sokulmuştur. Bu uygulamaya en son örnek, ağırlaştırılmış müebbet cezasıyla 22 yıldır cezaevinde olan M.Ç.Ç.'ye Gelir İdaresi Daire Başkanlığı'na bağlı Toros Vergi Dairesi Müdürlüğü'nce 3 bin 951 TL "yiyecek bedeli" borcu tebliğ edilmesi olmuştur. Hükümlünün bu borcu ödeyecek durumda olmadığına dair bildirim ve belge sunmasına rağmen ilgili vergi dairesi bu borcu silemeyeceğini beyan etmiştir. Diğer yandan cezaevlerine son üç yılda 21 milyar TL'yi aşkın harcama yapıldığı iddiaları kamuoyuna yansımıştır. Mali İstatistik Değerlendirme Raporu'nda yer alan "Cezaevi İdari Hizmetleri" kaleminden yapılan harcama tutarı ise dikkat çekicidir. Rapora göre, 2015 yılında 5 milyar 671 milyon 161 bin TL, 2016 yılında ise 6 milyar 706 milyon 833 bin TL cezaevleri için harcanmış olup geçtiğimiz yıl ise bu tutar tam 8 milyar 967 milyon 189 bin TL olmuştur. Cezaevleri için üç yılda devletin kasasından toplam 21 milyar 345 milyon 183 bin TL'ye çıkmış olup hükümetin cezaevleri için rekor düzeyde harcama yapmış olduğu ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Son 16 yıl boyunca iâşe bedeli olarak tutuklu ve hükümlülerden kaç TL tahsil edilmiştir? Alınan iâşe bedellerinin yıllara göre dağılımı nedir?
- 2- Hükümlü ve tutuklulardan tahsil edilemeyen iâşe bedeli adı altındaki bedellerin ne kadarı hükümlülerden ne kadarı ailelerinden tahsil edilmiştir?
- 3- İâşe bedellerinin ailelerden tahsili cezaların şahsiliği ilkesine aykırı değil midir?
- 4- İâşe bedeli adı altında tahsil edilen ödemeler hangi harcama kalemlerine aktarılmıştır/aktarılmaktadır?
- 5- Kanun'un 2 inci maddesinin son fıkrasında "İşyurtlarında çalıştırılanlar ile ödeme gücü olmadığı anlaşılanlardan iâşe bedelleri alınmaz" hükmüne rağmen ödeme gücü olmayan mahpuslardan bu bedellerin tahsil ettirilmesinin izahı nedir? Kanuna aykırı uygulamanın gerekçesi nedir?

- 6- Cezaevinde olan ve bu nedenle çalışamayan, dolayısıyla bir gelire de sahip olmayan mahpuslara yönelik uygulamanın günümüzde dahi devam ediyor olmasının amacı nedir? Bu uygulama hakkaniyete uygun mudur?
- 7- Toros Vergi Dairesi örneğinde olduğu gibi yasa kapsamında "ödeme gücü olmadığını" belgeleyen mahpusa bu borcun silinemeyeceğine ilişkin yapılan açıklamanın sebebi nedir? Vergi daireleri neden yasaya aykırı davranıyor? Bu konuda bir inceleme başlatılacak mıdır? Ayrıca bu şekilde tutum sergileyen diğer vergi dairelerinin de incelenmesi gündemde olacak mıdır?
- 8- 1934 yılında çıkarılan ve mahpuslardan iâşe bedeli alınmasına dönük düzenlemenin günümüzdeki karşılığı nedir? Günümüz koşulları ile örtüşmeyen bu düzenlemenin kaldırılması gündemde olacak mıdır?
- 9- Diğer yandan cezaevlerine aktarılan bütçenin büyüklüğü ve yapılan harcamalar dikkate alındığında mahpuslardan neden hala iâşe bedeli alınmaktadır?
- 10- İşyurtlarında çalışan mahpusların ürettikleri eşya ve ürünlerin satışı söz konusu olup Bakanlığa bu satışlardan kalan miktar ne kadardır?
- 11- Cezaevlerinin işyurtlarında gerçekleşen üretim ve ayrılan bütçe hangi kalemlere aktarılmaktadır?
- 12- Son üç yılda 21 milyar TL'yi aşkın harcama yapıldığı iddiaları doğru ise neden mahpuslar hala insan onuru ile bağdaşmayan koşullar içinde bulundurulmaktadır?
- 13- Mahpuslardan alınan iâşe bedellerine rağmen neden mahpuslara yeterli ve sağlıklı gıda verilmemektedir?
- 14- Cezaevlerine aktarılan bütçe, işyurtlarından sağlanan gelir ve mahpuslardan alınan iâşe bedelleri nazara alındığında cezaevlerine ekonomik önceliklerin sağlanma sebebi nedir? Cezaevlerine bu kadar fazla kaynak aktarımı yerine hak ihlallerinin giderilmesine yönelik bir çalışma neden yapılmamaktadır?